

הלכות שבת פרק טו

פרק טו

גזירות שונות על הוצאה

עומד ברשות אחת ומטלטל ברשות אחרת

א.

עומד אדם ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד כולה.

ועומד ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים, ובלבד שלא יוציא חוץ לארבע אמות,

ואם הוציא - פטור, מפני שהוא ברשות אחרת.

וכן, עומד אדם ברשות היחיד ופותח ברשות הרבים, ברשות הרבים ופותח ברשות היחיד.

בהמה שהיתה בחוץ וראשה בפנים - אובסין אותה,

ובגמל - עד שיהא ראשו ורובו בפנים, הואיל וצוארו ארוך:

ב.

לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד, אלא אם כן הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה.

במה דברים אמורים, בשהיה שותה בכלים נאים, שהוא צריך להן, גזירה שמא יוציאם.

אבל אם היו כלים שאינן נאים, שאינו צריך להם,

או שהיה הבור בכרמלית אף על פי שהכלים נאים - מכניס ראשו בלבד ושותה במקומו, ואף על פי שלא הכניס ראשו ורובו:

ג.

עומד אדם ברשות הרבים וקולט מן האויר מן המים המקלחין מן הצינור או מן הכותל ושותה, ובלבד שלא יגע בצינור או בכותל ויקלוט מעל גבן. ואם נגע, אם היה מקום שנגע בו למעלה מעשרה בפחות משלשה סמוך לגג - הרי זה אסור, שנמצא כעוקר מעל הגג שהוא רשות היחיד. וכן, אם היה בצינור ארבעה על ארבעה, בין שהיה הצינור בתוך עשרה בין שהיה למעלה מעשרה, וקלט ממנו מים - הרי זה אסור. ולמה אינו חייב? מפני שלא נחו המים, אלא הרי הן נזחלין והולכין:

זיז שלפני החלון

ד.

זיז שלפני החלון יוצא באויר שעל רשות הרבים אם היה למעלה מעשרה טפחים - מותר להשתמש עליו, מפני שאין רשות הרבים תופסת אלא עד עשרה טפחים. לפיכך מותר להשתמש בכל הכותל עד עשרה טפחים התחתונים:

ה.

במה דברים אמורים, בשיהיה זיז אחד יוצא באויר. אבל אם היו יוצאין בכותל שני זיזין זה למטה מזה, אף על פי ששניהם למעלה מעשרה, אם יש בזיז העליון שלפני החלון רוחב ארבעה על ארבעה - אסור להשתמש עליו,

מפני שהוא רשות בפני עצמו והיזו שתחתיו רשות אחרת, ואסרו זה על זה, שאין שתי רשויות משתמשין ברשות אחת:

א.

אין בעליון ארבעה ואין בתחתון ארבעה - משתמש בשניהם, וכן בכל הכותל עד עשרה טפחים התחתונים.
היה בתחתון ארבעה והעליון אין בו ארבעה - אינו משתמש בעליון אלא כנגד חלונו בלבד, אבל בשאר היזו שבשני צדדי החלון אסור להשתמש, מפני זה שתחתיו שחלק רשות לעצמו:

ב.

כל יזו היוצא על אויר רשות הרבים שמותר להשתמש עליו, כשהוא משתמש בו אין נותנין עליו ואין נוטלין ממנו אלא כלי חרש וזכוכית וכיוצא בהן, שאם יפלו לרשות הרבים יישברו, אבל שאר כלים ואכלים אסור, שמא יפלו ברשות הרבים ויביאם:

ג.

שני בתים בשני צידי רשות הרבים - זורק מזו לזו למעלה מעשרה, והוא שיהיו שניהם שלו, או שיהיה ביניהן עירוב.
ואפילו בגדים וכלי מתכות מותר לזרוק.
ואם היו זה למעלה מזה ולא היו בשוה - אסור לזרוק בגד וכיוצא בו, שמא יפול ויביאנו, אבל כלי חרש וכיוצא בהן זורק:

בור ברשות הרבים וחלון על גביו - הבור וחולייתו מצטרפין לעשרה, וממלאין ממנו בשבת.

במה דברים אמורים, בשהיה סמוך לכותל בתוך ארבעה טפחים, שאין אדם יכול לעבור שם.

אבל אם היה מופלג - אין ממלאין ממנו אלא אם כן היתה חולייתו גבוהה עשרה, שנמצא הדלי כשיצא מן החוליה יצא למקום פטור:

אשפה תחת החלון

אשפה ברשות הרבים גבוהה עשרה, וחלון על גבה - שופכין לה מים בשבת. במה דברים אמורים, באשפה של רבים, שאין דרכה להתפנות, אבל של יחיד - אין שופכין עליה, שמא תתפנה ונמצאו שופכין כדרכן ברשות הרבים:

אמת המים בחצר

אמת המים שהיא עוברת בחצר

אם יש בגבהה עשרה טפחים, וברחבה ארבעה או יתר על כן עד עשר אמות - אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה.

ואם אין בגבהה עשרה, או שאין ברחבה ארבעה - ממלאין ממנה בלא מחיצה:

היה ברחבה יתר מעשר אמות, אף על פי שאין בגבהה עשרה - אין ממלאין ממנה עד שיעשה לה מחיצה, שכל יתר על עשר פרצה היא, ומפסדת המחיצות.

ומה הוא לטלטל בכל החצר?

אם נשאר בצד הפרצה פס מכאן ופס מכאן בכל שהוא, או פס רחב ארבעה טפחים מרוח אחת - מותר לטלטל בכל החצר, ואין אסור אלא למלאות מן האמה בלבד.

אבל אם לא נשאר פס כלל - אסור לטלטל בכל החצר, שהרי נפרצה חצר לים שהוא כרמלית:

והיאך מעמידין את המחיצה במים?

אם היתה למעלה מן המים - צריך שיהא טפח מן המחיצה יורד בתוך המים,

ואם היתה המחיצה כולה בתוך המים - צריך שיהא טפח ממנה יוצא למעלה מן המים, כדי שיהו המים שבחצר מובדלין.

ואף על פי שאין המחיצה מגעת עד הקרקע, הואיל ויש בה עשרה טפחים הרי זו מותרת. ולא התירו מחיצה תלויה אלא במים בלבד, מפני שאיסור הטלטול במים מדבריהם הקלו במחיצתו, שאינה אלא כדי לעשות היכר:

אמת המים העוברת בין החצירות, והחלונות פתוחות אליה, אם אין בה כשיעור - משלשלין דלי מן החלונות וממלאין ממנה בשבת.

במה דברים אמורים, בשאינה מופלגת מן הכותל שלשה, אבל אם היתה מופלגת מן הכותל שלשה - אין ממלאין ממנה אלא אם כן היו פסין יוצאין מן הכתלים מכאן ומכאן, שנמצאת האמה כאילו היא עוברת בתוך החצר:

כצוצרה

טו.

כצוצרה שהיא למעלה מן הים, וחלון בתוכה על גבי המים - אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו מחיצה עשרה טפחים גבוהה על גבי המים כנגד החלון שבכצוצרה, או תהיה המחיצה יורדת מן הכצוצרה כנגד המים, ורואין אותה כאילו ירדה ונגעה עד המים.

וכשם שממלאין מזו שעשו לה מחיצה, כך שופכין ממנה על הים, שהרי על הכרמלית הן שופכין:

טז.

חצר שהיא פחותה מארבע אמות על ארבע אמות, אין שופכין בתוכה מים בשבת, מפני שהן יוצאין לרשות הרבים במהרה. לפיכך צריך לעשות גומא מחזקת סאתים בתוך החצר, או ברשות הרבים בצד החצר, כדי שיהיו המים נקבצין לתוכה. וצריך לבנות עליה כיפה מבחוץ, כדי שלא תיראה העוקה הזאת מרשות הרבים. והחצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות. וכמה הוא המקום שמחזיק סאתים? חצי אמה על חצי אמה ברום שלשה חומשי אמה:

היתה העוקה פחותה מסאתים - שופכין לה מלואה.

היתה סאתים - שופכין לה אפילו שישים סאה של מים, ואף על פי שהמים יתגברו ויפוצו מעל הגומא לחוץ.

במה דברים אמורים, בימות הגשמים, שהחצירות מתקלקלות וסתם צינורות מקלחין, ולא יבואו הרואים לומר שזה משתמש והמים יוצאין מכוחו לרשות הרבים.

אבל בימות החמה,

אם היתה מחזקת סאתים - אין שופכין לה אלא סאתים,

היתה פחותה מסאתים - אין שופכין לה כל עיקר:

ביב ששופכין לו מים והן נזחלין והולכין תחת הקרקע ויוצאין לרשות הרבים, וכן צינור ששופכין על פיו מים והן נזחלין על הכותל ויורדין לרשות הרבים, אפילו היה אורך הכותל או אורך הדרך שתחת הארץ מאה אמה - אסור לשפוך על פי הביב או על פי הצינור, מפני שהמים יוצאין מכוחו לרשות הרבים, אלא שופך חוץ לביב והן יורדין לביב:

במה דברים אמורים, בימות החמה. אבל בימות הגשמים שופך ושונה ואינו נמנע, שסתם צינורות מקלחין הן, ואדם רוצה שייבלעו המים במקומן.

כוחו בכרמלית

היה שופך על פי הביב והמים יוצאין לכרמלית - הרי זה מותר, ואפילו בימות החמה, שלא גזרו על כוחו בכרמלית.

לפיכך מותר לשפוך על כותל הספינה והן יורדין לים:

לא ימלא מן הספינה, אלא אם כן עשה מקום ארבעה על ארבעה יוצא מן הספינה על הים.

במה דברים אמורים, בשהיה בתוך עשרה, אבל אם היה למעלה מעשרה מן הים - מוציא זיז כל שהוא וממלא, שהרי דרך מקום פטור ממלא, ואינו צריך לזיז זה אלא משום הכר:

הקורא בספר בכרמלית, ונתגלגל מקצת הספר לרשות הרבים ומקצתו בידו, אם נתגלגל חוץ לארבע אמות - הופכו על הכתב ומניחו, גזירה שמא יישמט כולו מידו ויעבירו ארבע אמות. נתגלגל לתוך ארבע אמות - גוללו אצלו, וכן אם נתגלגל לרשות היחיד גוללו אצלו. היה קורא ברשות היחיד, ונתגלגל לרשות הרבים, אם נח בה - הופכו על הכתב, ואם לא נח, אלא היה תלוי באויר רשות הרבים ולא הגיע לארץ - גוללו אצלו:

המעביר קוץ כדי שלא יוזקו בו רבים, אם היה ברשות הרבים - מוליכו פחות פחות מארבע אמות, ואם היה בכרמלית - מוליכו כדרכו אפילו מאה אמה.

וכן, מת שהסריח ונתבזה יתר מדאי ולא יכלו שכנים לעמוד עמו, מוציאים אותו מרשות היחיד לכרמלית.

היורד לרחוץ בים, כשהוא עולה מנגב עצמו, שמא יעביר מים שעליו ארבע אמות בכרמלית: 2